กฎหมายสมรสเท่าเทียมของไทย
Equal Marriage Act

พ.ร.บ. แก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ (ฉบับที่ 24) พ.ศ. 2567

Summary of the Act for Amendment to the Civil and Commercial Code (No. 24) B.E. 2567

ได้รับการประกาศ ในราชกิจจานุเบกษา เมื่อวันที่ 24 กันยายน 2567

Published in the Royal Gazette on September 24, 2024

การแก้ไขคำศัพท์
ชาย และ หญิง ➡ **บุคคล**
สามี และ ภริยา ➡ **คู่สมรส**
เพื่อให้ครอบคลุมถึง
ความหลากหลายทางเพศ

Terminology Changes
Male & Female ➡ **Person**
Husband & Wife ➡ **Spouse**
To encompass gender diversity.

การรับรองสิทธิในการสมรส
อนุญาตให้บุคคลสองคน
สามารถแต่งงานกันได้
โดยไม่จำกัดเฉพาะเพศ

Marriage Rights
Allows two Persons
to marry regardless
of their genders.

การเพิ่มเหตุในการฟ้องหย่า
รวมถึงกรณีที่คู่หมั้นหรือ
คู่สมรสสามารถเรียกร้อง
ค่าทดแทนได้

Grounds for Divorce
Allows claims for
compensation by engaged
or married partners.

การปรับปรุงมาตราเกี่ยวกับมรดก
มีการแก้ไขเพิ่มเติมในส่วน
ของมรดก เพื่อให้เหมาะสมกับ
โครงสร้างครอบครัวใหม่

Inheritance Provisions
Amendments have been
made to inheritance laws
to align with new family
structures.

การจัดการทรัพย์สิน
ใช้คำว่า **"คู่สมรส"** แทน
"สามี" และ "ภริยา"
ในการจัดการทรัพย์สิน

Property Management
Uses **"Spouse"** for
property management.

ประเทศไทยเป็น<u>ประเทศแรกในเอเชียตะวันออกเฉียงใต้</u>ที่มีการรับรองสิทธิในการก่อตั้งครอบครัวของกลุ่มผู้มีความหลากหลายทางเพศ

Thailand is the <u>first Southeast Asian country</u> to recognize the family rights of LGBTQ+ groups.

"กฎหมายดังกล่าวถือเป็นก้าวสำคัญในด้านสิทธิมนุษยชนและความเสมอภาคทางเพศในประเทศไทย
โดยไม่เพียงแต่เปลี่ยนแปลงคำศัพท์ แต่ยังรวมถึงการรับรองสิทธิในการสร้างครอบครัวของกลุ่มผู้มีความหลากหลายทางเพศ
This Act presents a significant advancement in human rights and gender equality in Thailand.
It not only changes terminology but also explicitly affirms the rights of LGBTQ+ individuals to form families,
contrasting sharply with previous laws that restricted rights to heterosexual couples only."

ข้อสังเกต ของกฎหมาย

พ.ร.บ. แก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ (ฉบับที่ 24) พ.ศ. 2567

มาตราที่แก้ไข/เพิ่มเติม	หลักใหม่	ข้อสังเกต
ชื่อ บรรพ 5 ลักษณะ 1 หมวด 3	ความสัมพันธ์ระหว่างคู่สมรส	แก้ไขตัวบทเดิมจาก "สามีภริยา"เป็น **"คู่สมรส"**
1435 วรรคหนึ่ง	**เงื่อนไขการหมั้น** การหมั้นจะทำได้เมื่อบุคคลทั้งสองฝ่าย **มีอายุ 18 ปี บริบูรณ์**	1. หลักกฎหมายเปลี่ยนแปลงไป 2. แก้ไขตัวบทจากเดิม "ชายและหญิง" เป็น **"บุคคลทั้งสองฝ่าย"** 3. แก้ไขอายุผู้ที่จะหมั้นจากเดิม 17 ปี เป็น 18 ปี บริบูรณ์ 4. การหมั้นที่ฝ่าฝืนบทบัญญัติดังกล่าว ยังคงเป็นโมฆะเช่นเดิม
1445	**สิทธิเรียกค่าทดแทน กรณีต้องบอกเลิกสัญญาหมั้น** 1. คู่หมั้นฝ่ายหนึ่งอาจเรียกค่าทดแทนจาก ก. ผู้ซึ่งร่วมประเวณีกับคู่หมั้นของตนหรือ ข. ผู้ซึ่งกระทำกับคู่หมั้นของตนเพื่อสนองความใคร่ของผู้นั้นหรือคู่หมั้นของตน 2. โดยรู้หรือควรจะรู้ถึงการหมั้นนั้น 3. เมื่อบอกเลิกสัญญาหมั้นแล้วตามมาตรา 1442 หรือมาตรา 1443 แล้วแต่กรณี	1. กฎหมายยังคงหลักเดิม 2. แก้ไขตัวบทเดิมจากจาก "ชายหรือหญิง" เป็น **"คู่หมั้นฝ่ายหนึ่ง"** 3. เพิ่มเติมเหตุแห่งการเรียกค่าทดแทนขึ้น กล่าวคือ นอกจากการร่วมประเวณีกับคู่หมั้นของผู้อื่นแล้ว การกระทำใด ๆ (ไม่ต้องถึงขนาดร่วมประเวณี) กับคู่หมั้นของผู้อื่นเพื่อสนองความใคร่ของผู้กระทำก็เป็นเหตุเรียกค่าทดแทนได้เช่นเดียวกัน
1448	**เงื่อนไขการสมรส** 1. การสมรสจะกระทำได้เมื่อบุคคลทั้งสองฝ่าย**มีอายุ 18 ปีบริบูรณ์**แล้ว 2. กรณีมีเหตุอันสมควร ศาลอาจอนุญาตให้ทำการสมรสก่อนนั้นได้	1. แก้ไขตัวบทเดิมจาก "ชายและหญิง" เป็น **"บุคคลทั้งสองฝ่าย"** ***ส่งผลให้บุคคลไม่จำกัดเพศ สามารถทำสัญญาสมรสหรือสมรสกันได้ เช่น ชายสมรสกับชาย หญิงสมรสกับหญิง** 2. แก้ไขอายุผู้ที่จะทำการสมรสจากเดิม 17 ปี เป็น 18 ปี บริบูรณ์
1490	**ลักษณะหนี้ร่วมของคู่สมรส** 1. หนี้ที่คู่สมรสเป็นลูกหนี้ร่วมกันนั้นให้รวมถึงหนี้ที่คู่สมรสฝ่ายใดฝ่ายหนึ่งก่อให้เกิดขึ้นในระหว่างสมรส ดังต่อไปนี้ (1) หนี้เกี่ยวกับการจัดการบ้านเรือนและจัดหาสิ่งจำเป็นสำหรับครอบครัว การอุปการะเลี้ยงดูตลอดถึงการรักษาพยาบาลบุคคลในครอบครัวและการศึกษาของบุตรตามสมควรแก่อัตภาพ (2) หนี้ที่เกี่ยวข้องกับสินสมรส (3) หนี้ที่เกิดขึ้นเนื่องจากการงาน ซึ่งคู่สมรสทำด้วยกัน (4) หนี้ที่คู่สมรสฝ่ายใดฝ่ายหนึ่งก่อขึ้นเพื่อประโยชน์ตนฝ่ายเดียว แต่อีกฝ่ายหนึ่งได้ให้สัตยาบัน	1. กฎหมายยังคงหลักเดิม 2. แก้ไขตัวบทเดิมจาก "สามีภริยาเป็นลูกหนี้ร่วม" เป็น **"คู่สมรสเป็นลูกหนี้ร่วม"**
1523	**สิทธิการเรียกค่าทดแทนจากคู่สมรสและชู้** 1. เมื่อศาลพิพากษาให้หย่าเพราะเหตุตามมาตรา 1516 (1) คู่สมรสฝ่ายใดฝ่ายหนึ่งมีสิทธิได้รับค่าทดแทน ก. จากคู่สมรสอีกฝ่ายหนึ่งและ ข. จากผู้ซึ่งได้รับการอุปการะเลี้ยงดูหรือยกย่องหรือผู้ซึ่งเป็นเหตุแห่งการหย่านั้น 2. คู่สมรสฝ่ายใดฝ่ายหนึ่งจะเรียกค่าทดแทนจากผู้ซึ่งล่วงเกิน คู่สมรสอีกฝ่ายหนึ่งไปในทำนองชู้ หรือจากผู้ซึ่งแสดงตนโดยเปิดเผยเพื่อแสดงว่าตนมีความสัมพันธ์กับคู่สมรสอีกฝ่ายหนึ่งในทำนองชู้ก็ได้ 3. ถ้าคู่สมรสฝ่ายใดฝ่ายหนึ่งยินยอมหรือรู้เห็นเป็นใจ ก. ให้อีกฝ่ายหนึ่งกระทำการตามมาตรา 1516 (1) หรือ ข. ให้ผู้อื่นกระทำการตามวรรคสอง คู่สมรสฝ่ายใดฝ่ายหนึ่งนั้นจะเรียกค่าทดแทนไม่ได้	1. แก้ไขตัวบทเดิมจาก "สามีหรือภริยา" เป็น **"คู่สมรส"** 2. แก้ไของค์ประกอบการเรียกค่าทดแทนจากชู้ของคู่สมรส *** ส่งผลให้ไม่ว่าชายหรือหญิงที่เป็นคู่สมรส หากจะเรียกค่าทดแทนจากชู้ ต้องปรากฏว่าชู้แสดงตนโดยเปิดเผยว่ามีความสัมพันธ์กับคู่สมรสของตนในทำนองชู้สาว** 3. การแก้ไขบทกฎหมายมาตรานี้ สอดคล้องกับคำวินิจฉัยของศาลรัฐธรรมนูญที่ 13/2567 ซึ่งวินิจฉัยว่า ป.พ.พ. มาตรา 1523 (เดิม) ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญมาตรา 27

แนวทางการรับจดทะเบียนสมรส

ตาม พ.ร.บ. แก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ (ฉบับที่ 24) พ.ศ. 2567

Guidelines for Marriage Registration in Thailand

เงื่อนไขการจดทะเบียน Marriage Eligibility

- **อายุ 20 ปีบริบูรณ์ ขึ้นไป**
  20 years old
- **อายุครบ 18 ปีบริบูรณ์ ต้องได้รับความยินยอมจากบิดา มารดา หรือผู้ปกครอง**
  18 years old with consent from parents or legal guardians
- **อายุต่ำกว่า 18 ปีบริบูรณ์ ต้องได้รับอนุญาตจากศาล**
  under 18 years old with granted permission from a court

ห้ามสมรส Marriage Ineligibility

- **เป็นคนวิกลจริต หรือไร้ความสามารถ**
  Mental Incompetency
- **มีคู่สมรสอยู่แล้ว**
  Existing Marriages
- **คู่สมรสตายหรือสิ้นสุดการสมรสลงด้วยประการอื่นจะสมรสใหม่กับชายได้เมื่อพ้นไปแล้วไม่น้อยกว่า 310 วัน เว้นแต่ คลอดบุตรแล้วในระหว่างนั้น/ สมรสกับคู่สมรสเดิม/ มีใบรับรองแพทย์ว่าไม่ได้ตั้งครรภ์/ ศาลมีคำสั่งให้สมรสได้**
  A woman whose previous marriage ended must wait 310 days before remarrying unless; A child was born during this time./ She is remarrying her former spouse./ A certified doctor confirms she is not pregnant./ A court order permits an earlier marriage.

เอกสารที่ต้องใช้ Required Documents

- **บัตรประจำตัวประชนหรือบัตรอื่นที่ทางราชการออกให้หรือแอป ThaID**
  Thai ID card or other government-issued ID cards or the ThaID application
- **หนังสือเดินทาง (เฉพาะชาวต่างชาติ)**
  Passport (Foreign Nationals)
- **หนังสือรับรองสถานภาพความเป็นโสด (เฉพาะชาวต่างชาติ)**
  Certificate of marital status (Foreign Nationals)
- **พยานบุคคล 2 คน อายุ 20 ปี ขึ้นไป**
  Two witnesses (At least 20 years old)

* เอกสารภาษาต่างประเทศต้องผ่านการรับรองการแปลเป็นภาษาไทยที่ถูกต้อง
* Foreign documents must be translated into Thai and authenticated by the Ministry of Foreign Affairs.

ขั้นตอนในการขอจดทะเบียนสมรส Steps for Marriage Registration

ยื่นคำร้องได้ทุกแห่ง ไม่ต้องคำนึงถึงภูมิลำเนาของคู่สมรส
- **ที่ว่าการอำเภอ 878 แห่ง**
- **สำนักงานเขต 50 แห่ง**
- **สถานทูต/สถานกงสุลไทย 94 แห่ง**

Can be completed at any district offices in Thailand or at Thai embassies and consulates abroad, regardless of your residence.

ค่าธรรมเนียม I Fees
- **จดทะเบียนสมรส ณ สำนักทะเบียน ไม่ต้องเสียค่าธรรมเนียม**
  District Office Registration : Free of charge.
- **จดทะเบียนสมรสนอกสำนักทะเบียน เสียค่าธรรมเนียม 200 บาท พร้อมจัดยานพาหนะ รับ-ส่ง นายทะเบียน**
  Offsite Registration : 200฿ per document, with transportation costs excluded.

1 **รับเรื่องลงชื่อในคำร้องขอจดทะเบียนและบันทึกทะเบียนครอบครัว (แบบ คร.1)**
Submit the marriage application form to the registrar.

2 **ตรวจสอบหลักฐานหรือเอกสารที่เกี่ยวข้อง**
Documents are verified.

3 **นายทะเบียนตรวจสอบคุณสมบัติ**
The registrar reviews eligibility.

4 **สอบปากคำตามแบบบันทึกถ้อยคำ (แบบ ปค.14 - เฉพาะชาวต่างชาติ)**
Interview following the statement record form. (Foreign Nationals)

5 **ลงรายการในทะเบียน**
Sign the registration records
- **ทะเบียนสมรส (แบบ คร.2)**
  Registration of Marriage
- **ใบสำคัญการสมรส (แบบ คร.3)**
  Marriage Certificate

6 **มอบใบสำคัญการสมรส (แบบ คร.3) ให้แก่คู่สมรสฝ่ายละหนึ่งฉบับ**
Issue a Marriage Certificate to each spouse, one copy per person.

ความหลากหลายทางเพศ
Gender Diversity

กลุ่มเพศหลากหลาย หมายถึง บุคคลที่มีความหลากหลายในเรื่องเพศและอัตลักษณ์ทางเพศ เช่น บุคคลที่มีพฤติกรรมหรือความสัมพันธ์แบบรักเพศเดียวกัน ไม่ว่าจะเป็นหญิงรักหญิง (Lesbian) ชายรักชาย (Gay) หรือคนรักสองเพศ (Bisexual) นอกจากนี้ยังรวมถึงคนที่มีอัตลักษณ์ทางเพศที่ไม่ตรงกับเพศกำเนิดของตัวเอง เช่น คนข้ามเพศ (Transgender) บางครั้งก็รวมถึงคนที่มีความซับซ้อนในเรื่องวิถีทางเพศและอัตลักษณ์ เช่น คนที่เป็นอินเตอร์เซ็กส์ (Intersex) และสำหรับบุคคลที่รู้สึกว่าตนไม่ได้เข้ากับนิยามใด ๆ โดยทั่วไป ก็จะนิยามตนเองได้ว่า Queer ในระดับสากลมักจะใช้คำย่อว่า LGBTI และ LGBTQ (สหประชาชาติ, 2554)

Lesbian
บุคคลที่รักคนเพศเดียวกัน หมายถึง ผู้หญิงที่รักผู้หญิงด้วยกัน ทางอารมณ์ ทางความสัมพันธ์ทางเพศ หรือทางกาย

Gay
บุคคลที่รักคนเพศเดียวกัน หมายถึง ผู้ชายที่รักผู้ชายด้วยกัน ทางอารมณ์ ทางความสัมพันธ์ทางเพศ หรือทางกาย

Bisexual
บุคคลที่รักได้หลากหลายเพศ ไม่จำกัดแค่เพศชายหรือหญิง ทางอารมณ์ ทางความสัมพันธ์ทางเพศ หรือทางกาย

Transgender
บุคคลซึ่งรู้สึกพึงพอใจกับเพศภาวะ หรืออัตลักษณ์ทางเพศที่ตรงข้าม กับเพศกำเนิดของตน

Intersex
บุคคลหนึ่งเกิดมาพร้อมกับสรีระทางเพศ หรืออวัยวะสืบพันธุ์ที่กำกวม คืออาจมีลักษณะที่ไม่ตรงกับเพศชายหรือหญิง หรือมีอวัยวะสืบพันธุ์ทั้งสองเพศ

Queer
บุคคลที่มีอัตลักษณ์หรือวิถีทางเพศ ที่ไม่เข้ากับนิยามดังกล่าวข้างต้น ซึ่งสะท้อนถึงอัตลักษณ์ทางเพศ (Gender identity) ที่ไม่ถูกจำกัดด้วยนิยามทางเพศทั่วไป

ตัวอย่างแบบฟอร์มทะเบียนสมรสและทะเบียนการหย่ารูปแบบใหม่
ตาม พ.ร.บ. แก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ (ฉบับที่ 24) พ.ศ. 2567

ทะเบียนสมรส

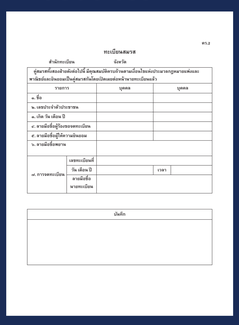

ทะเบียนสมรส

ตำบลหรือเขต ..... จังหวัด .....

คู่สมรสทั้งสองฝ่ายต่างยินยอมให้จดทะเบียนสมรสกันต่อหน้าเจ้าพนักงานจดทะเบียนตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ และได้ลงลายมือชื่อของตนไว้ต่อหน้าพนักงานจดทะเบียนแล้ว

รายการ		บุคคล	บุคคล
๑. ชื่อ			
๒. เลขประจำตัวประชาชน			
๓. เกิด วัน เดือน ปี			
๔. สถานที่เกิดผู้ถือกำเนิดของตน			
๕. ภาษีเพื่อนบ้านของตน			
๖. ภาษีเพื่อนบ้านของตน			
๗. การจดทะเบียน	เลขทะเบียนที่		
	วัน เดือน ปี		ปีพ.ศ.
	ภาษีเพื่อน		
	พาณิชย์เพื่อน		

บันทึก

Registration of Marriage

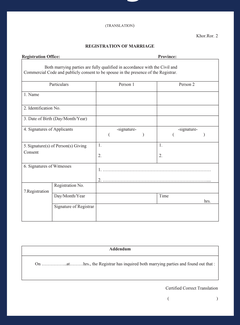

(TRANSLATION)

Khor Ror .2

REGISTRATION OF MARRIAGE

Registration Office: ..... Province: .....

Both marrying parties are fully qualified in accordance with the Civil and Commercial Code and publicly consent to be spouse in the presence of the Registrar.

Particulars		Person 1	Person 2
1. Name			
2. Identification No.			
3. Date of Birth (Day/Month/Year)			
4. Signatures of Applicants		(-signature-)	(-signature-)
5. Signature(s) of Person(s) Giving Consent		1. 2.	1. 2.
6. Signatures of Witnesses		1. 2.	
7.Registration	Registration No.		
	Day/Month/Year		Time hrs.
	Signature of Registrar		

Addendum

On ....., at ....., hrs., the Registrar has inquired both marrying parties and found out that :

Certified Correct Translation

( )

ใบสำคัญการสมรส

ใบสำคัญการสมรส

แสดงว่า

น.ส.สมร สำเร็จผล

XXXXXXXXXX

กับ

น.ส.บำเพ็ญบุญ บำรุงสุข

XXXXXXXXXX

ได้จดทะเบียนสมรส

ณ สำนักทะเบียน จำนวนเมืองแห่งความสำเร็จ

จังหวัด จำนวนไปทุกวัน

เลขทะเบียนที่ XXXXX

เมื่อวันที่ 23 เดือน มกราคม พ.ศ. 2568

(นายจันดีเลิศ สงเคราะ)

นายทะเบียนจังหวัดนครสำเร็จ

นายทะเบียน

ตัวอย่าง

Marriage Certificate

(Translation)

Official Emblem

Marriage Certificate

This certifies that

.....

and

.....

Have registered their marriage

At the Registration Office: .....

Province: .....

Registration No: .....

On: .....

-signature-

(.....)

Registrar

(Official Seal Affixed)

Certified Correct Translation

( )

ทะเบียนการหย่า

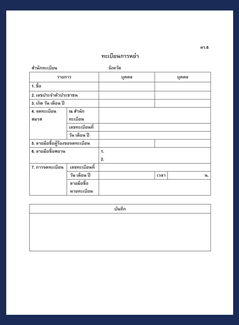

ทะเบียนการหย่า

ตำบลหรือเขต ..... จังหวัด .....

รายการ		บุคคล	บุคคล
๑. ชื่อ			
๒. เลขประจำตัวประชาชน			
๓. เกิด วัน เดือน ปี			
๔. เลขทะเบียนบ้าน	ณ สำนักทะเบียน		
	หมู่บ้าน		
	เลขทะเบียนที่		
	วัน เดือน ปี		
๕. ภาษีเพื่อนบ้านของตนเองเป็นอย่าง			
๖. ภาษีเพื่อนพาณิชย์		๑. ๒.	
๗. การจดทะเบียน	เลขทะเบียนที่		
	วัน เดือน ปี	ปีพ.ศ.	พ.
	ภาษีเพื่อน		
	พาณิชย์เพื่อน		

บันทึก

Registration of Divorce

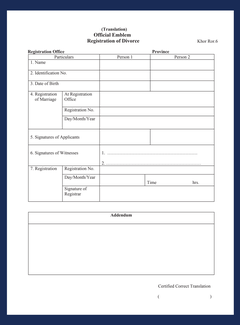

(Translation)

Official Emblem

Registration of Divorce

Khor Ror.6

Registration Office: ..... Province: .....

Particulars		Person 1	Person 2
1. Name			
2. Identification No.			
3. Date of Birth			
4. Registration of Marriage	At Registration Office		
	Registration No.		
	Day/Month/Year		
5. Signatures of Applicants			
6. Signatures of Witnesses		1. ..... 2.	
7. Registration	Registration No.		
	Day/Month/Year	Time hrs.	
	Signature of Registrar		

Addendum

Certified Correct Translation

( )

ใบสำคัญการหย่า

ตัวอย่าง

ใบสำคัญการหย่า

แสดงว่า

นายสมใจ จอกเต็ม

หมายเลขบัตรประชาชน XXXXXXXXXX

กับ

นายพงษ์ ณญาณินทร์

หมายเลขบัตรประชาชน XXXXXXXXXX

ได้จดทะเบียนการหย่า

ณ สำนักทะเบียน จำนวนโคตเดียวรู้

จังหวัด นครหรือที่ตลอดสู่ดินไป

เลขทะเบียนที่ XXXXX

เมื่อวันที่ 25 เดือน มกราคม พ.ศ. 2568

(น.ส.ไม่เป็นไร นะเออ)

นายทะเบียนจังหวัดนครสู่ดินไป

นายทะเบียน

Divorce Certificate

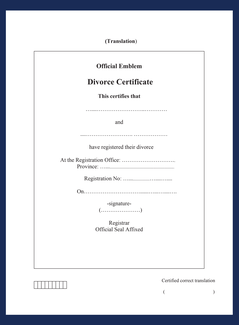

(Translation)

Official Emblem

Divorce Certificate

This certifies that

.....

and

.....

Have registered their divorce

At the Registration Office: .....

Province: .....

Registration No: .....

On: .....

-signature-

(.....)

Registrar

Official Seal Affixed

Certified correct translation

( )

การแก้ไขคำศัพท์
- ชาย และ หญิง
  ↓
  บุคคล
- สามี และ ภริยา
  ↓
  คู่สมรส

Terminology Changes
- Male & Female
  ↓
  Person
- Husband & Wife
  ↓
  Spouse

- นำเลขประจำตัวประชาชน หรือเลขที่หนังสือเดินทาง มาไว้ด้านล่างชื่อของคู่สมรส
- คู่สมรสสามารถเลือกได้ โดยสมัครใจว่าจะใช้ชื่อฝ่ายใดไว้ด้านบนหรือด้านล่าง

- Place the national ID number or passport number below the name of the spouse.
- The spouse can voluntarily choose whether to place their name above or below.

การเดินทางของสมรสเท่าเทียม : ประเทศไหนมีแล้วบ้าง

2544 เนเธอร์แลนด์

เป็นประเทศแรกที่มีกฎหมายสมรสเท่าเทียม

- ปี พ.ศ. 2544 เนเธอร์แลนด์มีกฎหมายสมรสเท่าเทียมซึ่งรับรองให้คู่รักเพศเดียวกันสามารถแต่งงานกันได้ในทางกฎหมาย สิทธิดังกล่าวยังครอบคลุมถึงการแต่งงานในราชวงศ์ด้วย
- ปี พ.ศ. 2545 เนเธอร์แลนด์ได้ผ่านกฎหมายรับรองให้บุตร ที่เกิดในครอบครัวเพศเดียวกันรวมถึงบุตรบุญธรรม ถือเป็นบุตรของคู่สมรสเพศเดียวกันทั้งสองฝ่าย เว้นแต่มีบุคคลที่สามรับสถานะผู้ให้กำเนิดบุตรก่อนที่บุตรจะเกิดขึ้น

2546 เบลเยียม

2548 สเปน, แคนาดา

2549 แอฟริกาใต้

2552 นอร์เวย์, สวีเดน

2553 อาร์เจนตินา, ไอซ์แลนด์, โปรตุเกส

2555 เดนมาร์ก

2556 บราซิล, ฝรั่งเศส, นิวซีแลนด์, อุรุกวัย

2557 ลักเซมเบิร์ก, สหราชอาณาจักร

2557 อังกฤษ เวลส์ สกอตแลนด์
2563 ไอร์แลนด์เหนือ

สหราชอาณาจักร มีกฎหมายสมรสเท่าเทียมโดยการผลักดันของฝ่ายนิติบัญญัติ

พ.ร.บ. การสมรส (คู่รักเพศเดียวกัน) พ.ศ. 2556 อนุญาตให้องค์กรทางศาสนาเลือกที่จะจัดพิธีสมรสให้กับคู่รักเพศเดียวกันได้หากต้องการ รวมทั้งปกป้ององค์กรทางศาสนาจากการฟ้องร้อง ทางกฎหมาย หากมีการปฏิเสธจากองค์กรทางศาสนาที่ไม่ต้องการจัดพิธีสมรสให้กับคู่รักเพศเดียวกัน

2558 ไอร์แลนด์, สหรัฐอเมริกา

สหรัฐอเมริกา มีกฎหมายสมรสเท่าเทียม โดยคำพิพากษาของศาล

กฎหมายสมรสเท่าเทียมของสหรัฐอเมริกามีที่มาจากคดี Obergefell v. Hodges โดยศาลฎีกาได้มีคำตัดสิน (5-4) เมื่อวันที่ 26 มิถุนายน พ.ศ. 2558 โดยตระหนักถึงสิทธิตามรัฐธรรมนูญของคนรักเพศเดียวกันในการที่จะสมรสกันโดยชอบด้วยกฎหมายได้ทั้ง 50 มลรัฐ

2559 โคลอมเบีย

2560 ฟินแลนด์, ออสเตรเลีย, มอลตา, เยอรมนี

2562 เอกวาดอร์, ออสเตรีย, เขตเศรษฐกิจไต้หวัน

2563 คอสตาริกา

2565 ชิลี, คิวบา, เม็กซิโก, สโลวีเนีย, สวิตเซอร์แลนด์

สวิตเซอร์แลนด์ มีกฎหมายสมรสเท่าเทียมโดยการผลักดันของภาคประชาชน ปี พ.ศ. 2564 ชาวสวิตเซอร์แลนด์ได้โหวตลงประชามติสนับสนุนให้รับรองการสมรสเพศเดียวกันตามกฎหมายในสัดส่วนคะแนน 64.1% ทำให้กฎหมาย มีผลบังคับใช้ในวันที่ 1 กรกฎาคม พ.ศ. 2565

2566 อันดอร์รา

2567 กรีซ, เอสโตเนีย

2568 ลิกเตนสไตน์

2568 ไทย

ประเทศที่ 37 ของโลก
ที่กำลังจะมีการจดทะเบียน
ให้กับทุกคู่รักอย่างเสมอภาคกัน
ในทางกฎหมายได้

ความเหมือนและความแตกต่างกับประเทศไทย

หัวข้อ	ประเทศไทย	ประเทศอื่น ๆ
ที่มาของกฎหมาย	กฎหมายสมรสเท่าเทียมของประเทศไทยได้รับการพิจารณาและผ่านความเห็นชอบจากสภานิติบัญญัติ ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการทางกฎหมายในประเทศไทย	• ผลักดันโดย**ภาคประชาชน** เช่น ไอร์แลนด์ ออสเตรเลีย และสวิตเซอร์แลนด์ • โดย**ฝ่ายนิติบัญญัติ** เช่น เนเธอร์แลนด์ เอสโตเนีย และสหราชอณาจักร • โดย**ฝ่ายบริหาร** เช่น หมู่เกาะเวอร์จิน ของสหรัฐอเมริกา • โดย**ฝ่ายตุลาการ** เช่น สหรัฐอเมริกา บราซิล และไต้หวัน
การเปลี่ยนแปลงคำศัพท์	เปลี่ยนคำจาก "ชาย-หญิง" เป็น **"บุคคล-บุคคล"** และ "สามี-ภรรยา" เป็น **"คู่สมรส"** เพื่อให้ครอบคลุมทุกเพศ	ในหลายประเทศมีคำเรียกต่าง ๆ แทน สามี-ภรรยา เช่น เนเธอร์แลนด์และออสเตรเลียใช้คำว่า **"partner"** เพื่อให้ครอบคลุมการจดทะเบียนคู่สมรสในเพศเดียวกัน สหราชอาณาจักรใช้คำว่า **"spouse"** ในสำหรับคู่สมรส และ **"civil partner"** สำหรับคู่ชีวิตที่จดทะเบียนโดยไม่ใช้การสมรส
อายุขั้นต่ำในการสมรส	**กำหนดอายุขั้นต่ำที่ 18 ปี** โดยต้องได้รับความยินยอมจากผู้ปกครองสำหรับผู้ที่อายุต่ำกว่า 20 ปี	• **สหรัฐอเมริกา** กำหนดอายุขั้นต่ำที่แตกต่างกันไปตามรัฐ **ส่วนใหญ่**กำหนดอายุขั้นต่ำ **18 ปี** แต่ใน**บางรัฐ**อนุญาตให้แต่งงานตั้งแต่อายุ **16 ปี** • **เนเธอร์แลนด์ เบลเยียม และไต้หวัน** กำหนดขั้นต่ำอายุ **18 ปี**
สิทธิในการรับมรดก	คู่สมรสเพศเดียวกัน**มีสิทธิในการรับมรดกของคู่สมรส** ในฐานะทายาทโดยธรรม	ในประเทศที่มีการรับรองสมรสเท่าเทียม **คู่รักเพศเดียวกันมีสิทธิในการรับมรดก** เช่นเดียวกับคู่รักต่างเพศ ในหลายประเทศ เช่น สหรัฐอเมริกา แคนาดา เนเธอร์แลนด์ เยอรมันนี และฝรั่งเศส
การรับบุตรบุญธรรม	คู่สมรสเพศเดียวกัน**สามารถรับบุตรบุญธรรมร่วมกันได้**	**หลายประเทศ** เช่น สหราชอาณาจักร เยอรมนี เนเธอร์แลนด์ **อนุญาตให้คู่รักเพศเดียวกันสามารถรับบุตรบุญธรรมได้เช่นกัน** อย่างไรก็ตาม**บางประเทศ** เช่น ประเทศอิตาลีที่มีกฎหมายสมรสเท่าเทียม แต่**สิทธิในการรับบุตรบุญธรรมของคู่รักเพศเดียวกันยังมีข้อจำกัดอยู่**

"การก้าวเข้าสู่การยอมรับความหลากหลายทางเพศในทุกมิติของหลายประเทศทั่วโลก
ทำให้เห็นถึงความสำคัญของสิทธิในการเลือกคู่ชีวิตอย่างเสมอภาค
ประเทศไทยเองกำลังก้าวเข้าสู่กระบวนการนี้เช่นกันด้วยการเตรียมประกาศใช้กฎหมายสมรสเท่าเทียมในปี พ.ศ. 2568
การเปลี่ยนแปลงนี้ไม่เพียงแต่เป็นการยอมรับทางกฎหมายแต่ยังเป็นสัญลักษณ์สำคัญที่สะท้อนถึงคุณค่าของความรักที่ไร้ขีดจำกัด"

แนวทาง การสื่อสารและมารยาทสากล

ที่นักปกครองควรรู้เพื่อการให้บริการอย่างเท่าเทียมและเสมอภาค

นักปกครองควรคำนึงถึงหลักการสำคัญ 3 ความ ในการให้บริการประชาชน

ความเป็นกลางทางเพศ
ปฏิบัติต่อประชาชนทุกคน โดยไม่คำนึงถึงเพศสภาพหรือความสัมพันธ์ทางเพศและไม่ใช้ภาษาหรือพฤติกรรมที่บ่งบอกถึงการแบ่งแยกเพศ

ความเท่าเทียมในการให้บริการ
ประชาชนทุกคนต้องได้รับการบริการอย่างเท่าเทียมในทุกขั้นตอน ไม่ว่าจะเป็นการขอรับเอกสาร การให้คำแนะนำ หรือการตอบข้อสงสัย

ความหลากหลายทางเพศ
นักปกครองต้องแสดงความเคารพต่อทุกความสัมพันธ์และทุกเพศสภาพ โดยไม่แสดงอคติหรือความคิดเห็นเกี่ยวกับชีวิตส่วนตัวของประชาชน

"การที่นักปกครองทุกท่านได้เรียนรู้และปรับใช้แนวทางเหล่านี้ ไม่เพียงแต่ทำให้การบริการของกรมการปกครองมีมาตรฐานและมีความเป็นสากลเท่านั้น แต่ยังเป็นการเสริมสร้างความเสมอภาคและการสร้างสังคมที่เคารพในความหลากหลายให้แก่สังคมไทยในฐานะเจ้าหน้าที่ภาครัฐอย่างแท้จริง"

การแสดงออกทางท่าทางและอารมณ์

Do's

แสดงท่าทางที่เป็นมิตรและเป็นมืออาชีพ เช่น การยิ้ม การสบตา และการแสดงออกถึงความพร้อมในการช่วยเหลือ

Don'ts

ท่าทางที่สื่อถึงการไม่ยอมรับ เช่น การถอนหายใจ การเมินเฉย หรือการแสดงสีหน้าตกใจเมื่อเจอคู่สมรสเพศเดียวกัน

สื่อสารอย่างสุภาพ/เป็นกลาง

Do's

การใช้คำเรียกที่เป็นกลาง

- ใช้คำว่า **"คู่สมรส"** แทนการระบุว่าเป็นสามีหรือภรรยา
- กรณีที่ทราบชื่อผู้รับบริการ สามารถเรียก **"ชื่อ"** แทนได้
- ใช้สรรพนาม **"ท่านทั้งสอง"** หรือ **"คุณทั้งสอง"** แทน "ผู้ชาย/ผู้หญิง" หรือ "คุณผู้ชาย/คุณผู้หญิง"

Don'ts

การตั้งคำถามที่ทำให้รู้สึกว่าเป็นการตัดสิน หรือเลือกปฏิบัติ หรือการตัดสินเพศสภาพจากลักษณะกายภาพของผู้รับบริการ การพูดลับหลัง (นินทา)

การฟังอย่างตั้งใจ

Do's

- รับฟังข้อสงสัยหรือปัญหาของประชาชน โดยไม่ขัดจังหวะ
- แสดงความเข้าใจในปัญหาโดยการทบทวนคำพูด
- ให้ข้อเสนอแนะที่เหมาะสม เช่น *"ท่านต้องการสอบถามเกี่ยวกับขั้นตอนการขอใบสำคัญการสมรสใช่ไหม"*

การหลีกเลี่ยงการตั้งคำถามส่วนตัว

Do's

ให้คำแนะนำที่เกี่ยวข้องกับกฎหมายในหน้าที่ของกรมการปกครองเป็นหลัก
เช่น *"ท่านต้องการที่จะคัดสำเนาใบสำคัญการสมรสภาษาอังกฤษไปด้วยกันไหม"*

Don'ts

ถามคำถามที่ไม่เกี่ยวข้องกับงานหรือเป็นเรื่องส่วนตัว
เช่น *"ทำไมถึงเลือกแต่งงานกับคนเพศเดียวกัน"*

การแก้ไขปัญหาเมื่อพบการเลือกปฏิบัติ

Do's

หากมีข้อร้องเรียน เจ้าหน้าที่ต้องรับฟังด้วยความตั้งใจ แสดงความเข้าใจในสถานการณ์ และจัดการปัญหาด้วยความสุภาพและเป็นธรรม
เช่น
"ขอโทษครับ/ค่ะ ทางเราจะรีบดำเนินการแก้ไขปัญหานี้โดยทันที"

มารยาทสากลในการให้บริการคู่สมรสของคู่รักเพศเดียวกันถือเป็นเรื่องสำคัญที่รัฐบาลหลายประเทศให้ความสำคัญ

เนเธอร์แลนด์

- ฝึกอบรมเจ้าหน้าที่รัฐในด้านการให้บริการอย่างเป็นกลาง
- ใช้ภาษาที่ไม่แบ่งแยกเพศ
- รับฟังความต้องการของคู่สมรสอย่างเปิดใจ

สหราชอาณาจักร

- หลีกเลี่ยงการเลือกปฏิบัติต่อคู่สมรสทุกเพศ
- หลีกเลี่ยงคำถามส่วนตัวที่ไม่เกี่ยวข้องกับการบริการ
- เข้าใจถึงสิทธิและหน้าที่ตามกฎหมายของคู่สมรสเพศเดียวกัน เช่น การใช้คำว่า Partner/Spouse

สายด่วน ศูนย์ตอบปัญหา
งานทะเบียนและบัตร **1548**

Q&A SESSION

กรมการปกครอง มีความพร้อมอย่างไร ในการรองรับ การจดทะเบียนสมรส

1. แก้ไขแบบฟอร์มทะเบียนสมรส และทะเบียนหย่า จาก ชาย-หญิง เป็น **บุคคล** และสามี-ภรรยา เป็น **คู่สมรส**
2. แก้ไขเอกสาร 2 ภาษา เพื่อรองรับการคัดลอกเอกสารสองภาษาสำหรับคู่รักต่างชาติ
3. ระเบียบกระทรวงมหาดไทยว่าด้วยการจดทะเบียนครอบครัว (ฉบับที่ 4) พ.ศ. 2567
4. แจ้งซักซ้อมแนวทางการบริการรับจดทะเบียนสมรสแก่นายทะเบียนและเจ้าหน้าที่
5. ประชาสัมพันธ์สร้างความรู้ความเข้าใจในสิทธิของประชาชน
6. มีระบบการจองคิวออนไลน์ทางเว็บไซต์ของสำนักบริหารการทะเบียน โดยลงทะเบียนล่วงหน้าได้ 15 วัน และช้าสุด ไม่เกิน 16.00 น. ก่อนวันเข้ารับบริการ ผ่านช่องทาง https://q-online.bora.dopa.go.th หรือผ่านทางแอปพลิเคชัน ThaID
7. จัดตั้งช่องทางการสื่อสาร/สายด่วนสำหรับเจ้าหน้าที่และประชาชน หมายเลข 1548

คู่สมรสเพศเดียวกันจะต้องมีการทำสัญญาก่อนสมรส หรือ Prenuptial Agreement หรือไม่

คู่สมรสทุกคู่จะจัดทำสัญญาก่อนสมรสในขณะจดทะเบียนสมรสหรือไม่ก็ได้ แต่ถ้ามิได้ทำสัญญากันไว้ในเรื่องทรัพย์สินเป็นพิเศษก่อนสมรส ความสัมพันธ์ระหว่างสามีภริยาในเรื่องทรัพย์สินนั้นให้บังคับตาม ป.พ.พ. บรรพ 5 หมวด 4 ทรัพย์สินระหว่างคู่สมรส

การรับรองสิทธิและหน้าที่ตามกฎหมายของคู่สมรสเพศเดียวกัน

คู่สมรสเพศเดียวกันย่อมได้รับสิทธิประโยชน์ที่ควรจะได้เหมือนกับคู่สมรสบุคคลต่างเพศ เช่น สิทธิในการตัดสินใจด้านการรักษาพยาบาลแทนคู่สมรส สิทธิประโยชน์จากการประกันสุขภาพ การทำธุรกรรมทางการเงินร่วมกัน การได้รับมรดก และการรับบุตรบุญธรรม เป็นต้น

SCAN
เพื่ออ่านแผ่นพับออนไลน์

ข้อกำหนด/ข้อห้ามในการสมรสเพศเดียวกัน มีอะไรบ้าง

ไม่มีข้อห้ามในการจดทะเบียนสมรสเพศเดียวกัน โดยเป็นไปตามเงื่อนไขการสมรส

การเปลี่ยนแปลง/แก้ไขกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับกรมการปกครอง

ด้วย พ.ร.บ. แก้ไขเพิ่มเติมฯ ม.67 วรรคแรก บัญญัติไว้ว่า "บรรดาบทบัญญัติแห่งกฎหมาย กฎ ระเบียบ ข้อบังคับ ข้อกำหนด ข้อบัญญัติ ประกาศ คำสั่ง หรือมติคณะรัฐมนตรีใดที่อ้างถึงสามี ภริยา หรือสามีภริยาให้ถือว่าอ้างถึงคู่สมรสที่จดทะเบียนสมรสตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัตินี้ด้วย" ดังนั้น จะไม่มีผลกระทบต่อการบังคับใช้กฎหมายใน 3 ฉบับ ได้แก่ (1) พ.ร.บ. จดทะเบียนครอบครัว พ.ศ. 2478 (2) พ.ร.บ. ชื่อบุคคล พ.ศ. 2505 และ (3) พ.ร.บ. คำนำหน้านามหญิง พ.ศ. 2551

กรณีการรับบุตรบุญธรรม หากมีกรณีการหย่าร้าง เด็กจะอยู่ในความดูแลของใคร กฎหมายใดรับรอง

กรณีทั้งสามีและภรรยาจดสมรสตามกฎหมายได้รับบุตรบุญธรรมร่วมกัน ต่อมาจะหย่ากันก็สามารถตกลงเรื่องการดูแลหรืออำนาจปกครองลงในสัญญาการหย่าได้ตาม ป.พ.พ. ม.1520

คู่สมรสสามารถเปลี่ยนคำนำหน้าชื่อได้อย่างไรบ้าง

คู่สมรสที่เป็นฝ่ายหญิงทุกกรณี (หญิงกับชาย หรือ หญิงกับหญิง) สามารถเปลี่ยนคำนำหน้านามหญิงได้ ตาม พ.ร.บ. คำนำหน้านามหญิง พ.ศ. 2551 ส่วนคู่สมรสฝ่ายชายทุกกรณียังมีการใช้คำหน้านามว่า "นาย" ตามประกาศพระราชบัญญัติให้ใช้คำหน้าชื่อชนชั้นต่าง ๆ

สินสมรสคืออะไร

1. ทรัพย์สินที่คู่สมรสได้มาระหว่างสมรส
2. ทรัพย์สินที่ฝ่ายใดฝ่ายหนึ่งได้มาระหว่างสมรสโดยพินัยกรรมหรือโดยการให้เป็นหนังสือเมื่อพินัยกรรม หรือหนังสือยกให้ระบุว่าเป็นสินสมรส
3. ทรัพย์สินที่เป็นดอกผลของสินส่วนตัว

*** กรณีเป็นที่สงสัยว่าทรัพย์สินอย่างหนึ่งเป็นสินสมรสหรือมิใช่ ให้สันนิษฐานไว้ก่อนว่าเป็นสินสมรส

ชาวต่างชาติกับชาวต่างชาติสามารถสมรสกันได้หรือไม่

ชาวต่างชาติสามารถจดทะเบียนสมรสตามกฎหมายไทยได้ ตราบใดที่ทั้งสองฝ่ายมีคุณสมบัติครบถ้วนตามที่กฎหมายไทยกำหนด ในกรณีที่ต้องการให้การสมรสเป็นที่ยอมรับในประเทศของตน ควรตรวจสอบข้อกำหนดของประเทศต้นทางด้วย